

NR 44/2014

JAK SIĘ NAM ŻYJE?

MATERIALNY WYMIAR

ŻYCIA RODZIN

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 14 stycznia 2014 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Żurawia 4a, 00-503 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

- ▶ Większość badanych (58%) twierdzi, że stopę życiową ich rodzin można określić jako przeciętną, mniej więcej co czwarty (23%) uważa, że jego rodzina żyje poniżej przeciętnej, a co piąty (19%) – że powyżej.

- ▶ W ostatnim dziesięcioleciu odnotowaliśmy zdecydowany spadek odsetka badanych określających standard życia swoich gospodarstw domowych jako niższy niż przeciętny i wzrost odsetka tych, którym żyje się lepiej niż przeciętnie.

- ▶ Mniej więcej co szósty badany deklaruje, że w okresie ostatnich dwunastu miesięcy jego rodzina miała problemy z regulowaniem opłat mieszkaniowych (18%) oraz z pokryciem wydatków na żywność (16%).

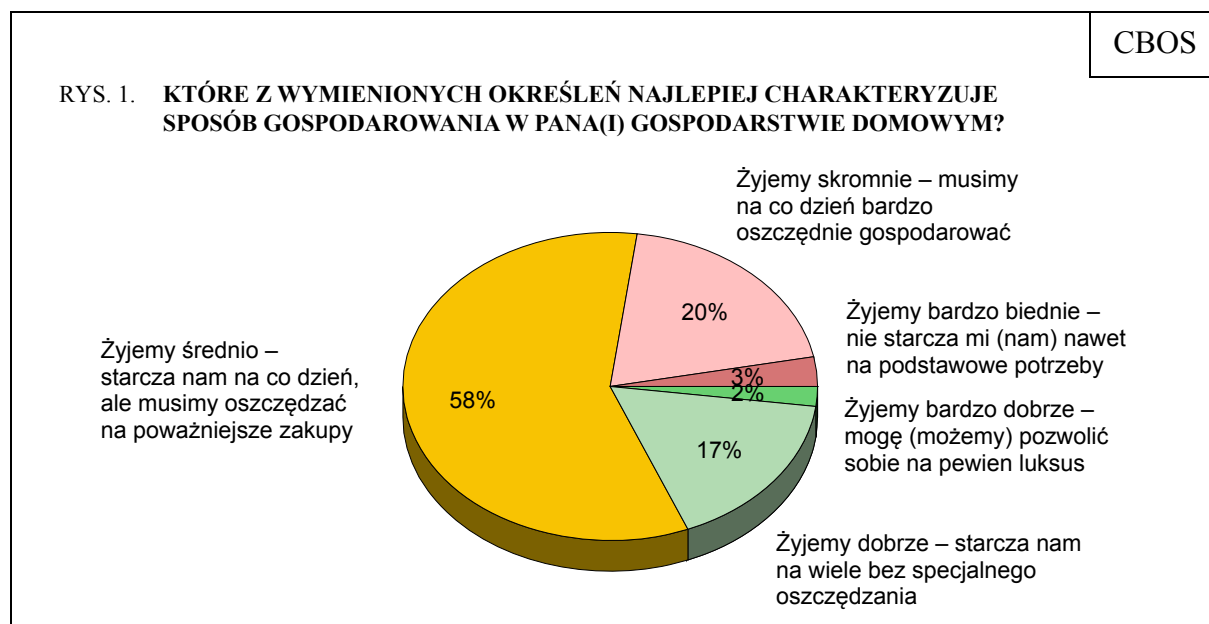
- ▶ Jedna czwarta Polaków (24%) twierdzi, że jest spokojna o finansową przyszłość swoich rodzin. Ponad dwie piąte (41%) generalnie nie boi się biedy, ale bierze pod uwagę pogorszenie się sytuacji materialnej swoich gospodarstw domowych. Mniej więcej co czwarty (28%) boi się biedy, ale wierzy, że jego rodzina poradzi sobie. Natomiast co szesnasty (6%) bardzo pesymistycznie ocenia sytuację finansową swojej rodziny, boi się biedy i nie wie, jak sobie radzić z tą sytuacją.

- ▶ W tym roku odnotowaliśmy najniższe poczucie zagrożenia biedą w ostatnim dziesięcioleciu.

Polakom żyje się lepiej niż w latach dziewięćdziesiątych, a nawet lepiej niż przed dziesięcioma laty – ale czy to znaczy, że dobrze? W marcu ponownie poprosiliśmy badanych o bardziej szczegółowe określenie kondycji swoich gospodarstw domowych¹ i stopnia zaspokojenia najważniejszych potrzeb.

STANDARD ŻYCIA

Większość badanych (58%) twierdzi, że stopę życiową ich rodzin można określić jako przeciętną, tzn. starcza im na codzienne wydatki, ale muszą oszczędzać na poważniejsze zakupy. Mniej więcej co czwarty (23%) uważa, że jego rodzina żyje poniżej przeciętnej (przy czym nieliczni – 3% – przyznają, że żyją bardzo biednie i nie starcza im nawet na podstawowe potrzeby), a blisko co piąty – że powyżej przeciętnej, chociaż swoje warunki jako bardzo dobre – pozwalające nawet na pewien luksus – określa tylko 2% badanych.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (286) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganym komputerowo (CAPI) w dniach 6–12 marca 2014 roku na liczącej 1098 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Odsetek badanych przekonanych, że ich rodzinom żyje się dobrze lub bardzo dobrze, wyraźnie spada wraz z wiekiem respondentów. Wśród badanych w wieku od 18 do 24 lat dwie piąte (40%) bardzo dobrze ocenia kondycję finansową swoich rodzin. Tak często deklarowana optymistyczna opinia najmłodszych respondentów jest zapewne w dużej mierze efektem braku wiedzy na temat poziomu przychodów i wydatków w ich rodzinach. Wielu z nich prawdopodobnie jeszcze nie prowadzi samodzielnych gospodarstw domowych.

Tabela 1

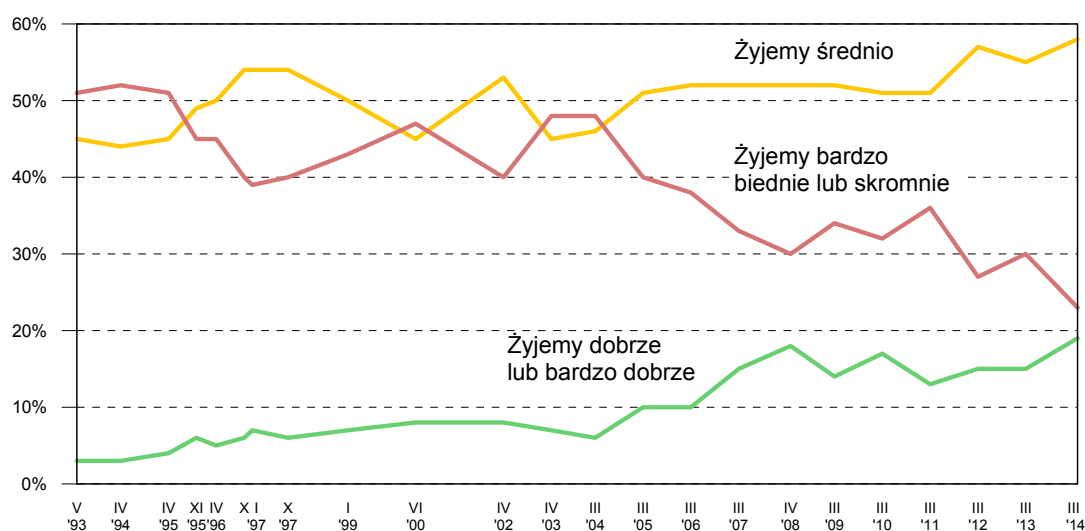
Które z wymienionych określeń najlepiej charakteryzuje sposób gospodarowania pieniędzmi w Pana(i) gospodarstwie domowym?	Wskazania respondentów w wieku:					
	18–24 lata	25–34	35–44	45–54	55–64	65 lat i więcej
	w procentach					
Żyjemy bardzo biednie lub skromnie	15	10	19	29	29	35
Żyjemy średnio	45	64	63	57	58	58
Żyjemy dobrze lub bardzo dobrze	40	26	19	15	13	8

W ostatnim dziesięcioleciu odnotowaliśmy zdecydowany spadek odsetka badanych określających standard życia swoich gospodarstw domowych jako niższy niż przeciętny (spadek o połowę w stosunku do 2004 roku) i wzrost odsetka tych, którym żyje się lepiej niż przeciętnie (trzykrotny wzrost). Nadal mniej więcej połowa badanych uważa, że ich rodziny żyją na średnim poziomie.

Tabela 2

Które z wymienionych określeń najlepiej charakteryzuje sposób gospodarowania pieniędzmi w Pana(i) gospodarstwie domowym?	Wskazania respondentów według terminów badań											
	IV '03	III '04	III '05	III '06	III '07	IV '08	III '09	III '10	III '11	III '12	III '13	III '14
	w procentach											
Żyjemy bardzo biednie	9	9	6	8	5	4	6	5	3	3	5	3
Żyjemy skromnie	39	39	34	30	28	26	28	27	33	24	25	20
Żyjemy średnio	45	46	51	52	52	52	52	51	51	57	55	58
Żyjemy dobrze	7	6	9	9	14	17	13	15	12	15	14	17
Żyjemy bardzo dobrze	0	0	1	1	1	1	1	2	1	0	1	2

RYS. 2. KTÓRE Z WYMIENIONYCH OKREŚLEŃ NAJLEPIEJ CHARAKTERYZUJE SPOSÓB GOSPODAROWANIA PIENIĘDZMI W PANA(I) GOSPODARSTWIE DOMOWYM?

KŁOPOTY FINANSOWE RODZIN

W naszym badaniu zapytaliśmy także o poziom zaspokojenia potrzeb – uwzględniając obszary objęte definicją minimum socjalnego (z pominięciem wydatków na transport i łączność), czyli poziomu pozwalającego na zachowanie godziwych warunków życia². W odróżnieniu od minimum egzystencji, minimum socjalne uwzględnia nie tylko potrzeby biologiczne, ale także zasoby niezbędne do uczestniczenia w życiu społecznym. Uważane jest ono za górną granicę obszaru ubóstwa³.

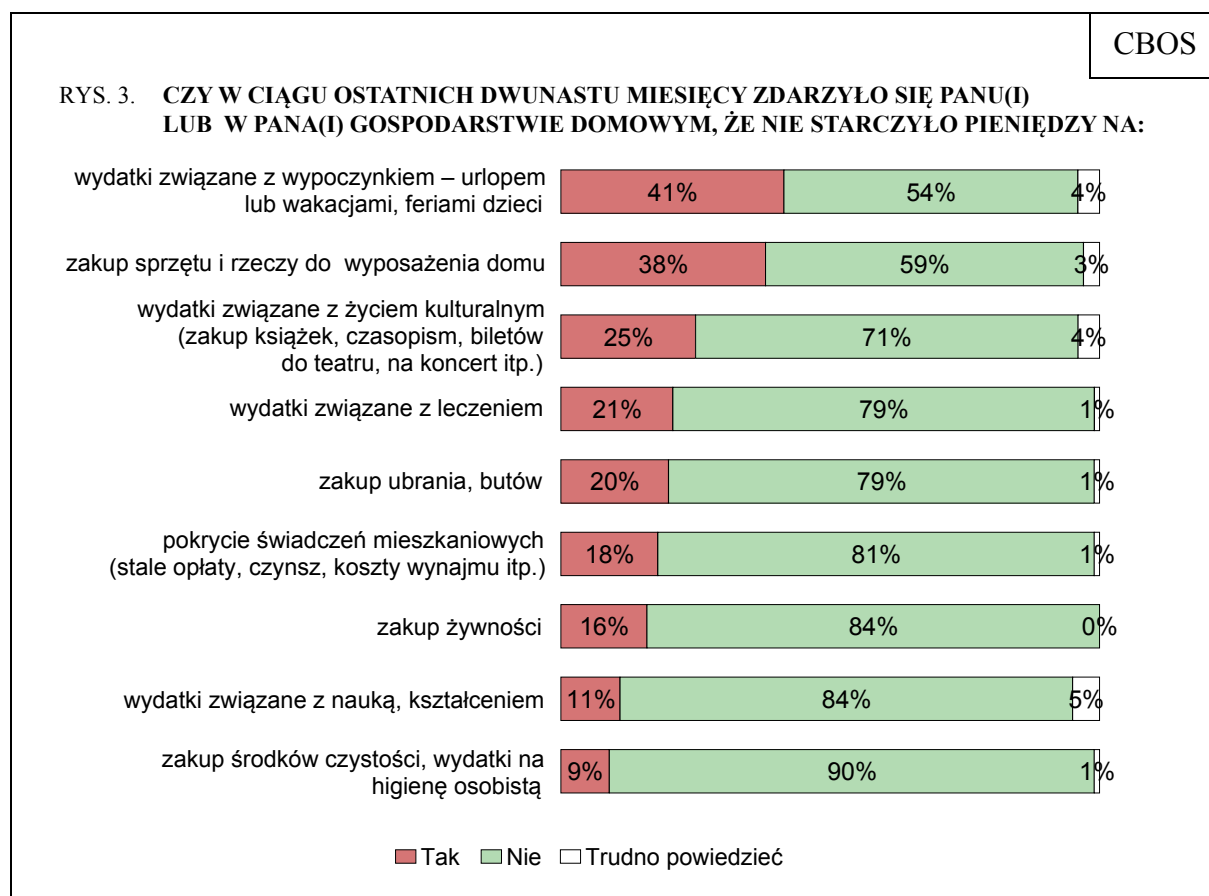
Dwie piąte badanych (41%) stwierdziło, że w okresie ostatnich dwunastu miesięcy zdarzały się sytuacje, że ich rodzinom brakowało na wydatki związane z wypoczynkiem bądź zakupem sprzętu i rzeczy do wyposażenia domu (38%). Co czwarty (25%) stwierdził, że w jego gospodarstwie domowym były problemy z zaspokojeniem potrzeb kulturalnych członków rodziny, a mniej więcej co piąty – że zabrakło na pokrycie wydatków związanych z leczeniem (21%) lub zakupem odzieży (20%). Więcej niż co szósty badany deklarował, że jego rodzina miewała problemy z regulowaniem opłat mieszkaniowych (18%), a nieco mniej – z pokryciem wydatków na żywność (16%). Blisko jedna dziesiąta badanych

² M. Raczkowska, *Minimum socjalne i minimum egzystencji – wzorce warunków bytu ludności żyjącej w sferze ubóstwa*, „Zeszyty Naukowe SGGW”, 58, 63–73.

³ jw.

stwierdziła, że w minionym roku w ich rodzinach zabrakło pieniędzy na wydatki edukacyjne (11%) lub na środki czystości i higieny osobistej (9%).

Poziom deprivacji potrzeb żywieniowych oraz związanych z zaopatrzeniem w odzież, obuwie, środki czystości i higieny osobistej, problemy z regulowaniem opłat mieszkaniowych, a także w zakresie wydatków na kulturę i wyposażenie mieszkania, jest znacznie wyższy wśród badanych oceniających swoje warunki materialne jako złe oraz wśród bezrobotnych. W przypadku wydatków na leczenie, oprócz tych dwóch grup, problemy z zaspokojeniem potrzeb w tym zakresie były znacznie częstsze także wśród rencistów oraz osób starszych. Natomiast deprivację potrzeb edukacyjnych i tych związanych z wypoczynkiem bardzo często deklarują osoby w wieku 35–44 lata, czyli badani, wśród których najwięcej jest rodziców dzieci w wieku szkolnym. Ponadto niemożność zaspokojenia potrzeb edukacyjnych niemal dwukrotnie częściej zgłaszają mieszkańcy dużych miast niż wsi i małych miasteczek. Ten fakt może być związany z różnicami w ofercie dodatkowych form kształcenia dostępnych w większych i mniejszych miejscowościach (zob. tabele aneksowe).

W latach 1995–2006 notowaliśmy znacznie wyższe odsetki deklaracji świadczących o niezaspokojeniu omawianych potrzeb. Co ważne, wskaźniki deprywacji poszczególnych potrzeb prawie się w tym okresie nie zmieniały, z wyjątkiem skali problemów z pokryciem wydatków na żywność i odzież, która systematycznie się zmniejszała. Zdecydowaną poprawę wszystkich wskaźników odnotowaliśmy po raz pierwszy w 2010 roku. Obecnie utrzymują się one na podobnym poziomie jak przed kilkoma laty.

Tabela 3

Czy w ciągu ostatnich dwunastu miesięcy zdarzyło się Panu(i) lub w Pana(i) gospodarstwie domowym, że nie starczyło pieniędzy na:	Odpowiedzi twierdzące według terminów badań										
	XI 1995	IV 1996	X 1996	X 1997	IV 2002	IV 2003	III 2005	III 2006	III 2010	III 2011	III 2014
	w procentach										
– wydatki związane z wypoczynkiem – urlopem lub wakacjami, feriami dzieci	-	-	-	-	60	59	57	59	41	45	41
– zakup sprzętu i rzeczy do wyposażenia domu	-	-	-	-	58	60	57	57	41	42	38
– wydatki związane z życiem kulturalnym (zakup książek, czasopism, biletów do teatru, na koncert itp.)	47	48	43	42	41	44	42	44	26	28	25
– wydatki związane z leczeniem	37	39	39	35	36	39	37	36	25	27	21
– zakup ubrania, butów	57	56	47	46	38	39	38	36	21	23	20
– pokrycie świadczeń mieszkaniowych (stałe opłaty, czynsz, koszty wynajmu itp.)	-	-	-	-	-	32	29	24	18	19	18
– zakup żywności	37	35	32	28	25	29	27	25	16	19	16
– wydatki związane z nauką, kształceniem	22	20	21	22	20	23	22	21	12	12	11
– zakup środków czystości, wydatki na higienę osobistą	22	20	20	15	19	22	19	20	13	14	9

Ponad połowa ankietowanych (55%) deklaruje, że w okresie ostatnich dwunastu miesięcy ich rodziny doświadczyły problemów z zaspokojeniem jakichś potrzeb. Jedna trzecia (32%) miała problemy z pokryciem wydatków w zakresie od jednej do trzech wymienionych dziedzin. Blisko co czwarty (23%) miał problemy z zaspokojeniem potrzeb w więcej niż trzech obszarach. Rodziny niemal połowy badanych (45%) nie doświadczyły żadnych problemów tego typu.

Tabela 4

Poziom zaspokojenia lub deprivacji potrzeb rodzin	Wskazania respondentów według terminów badań					
	IV 2003	III 2005	III 2006	III 2010	III 2011	III 2014
	w procentach					
Badani, których rodziny nie miały problemów finansowych w żadnej dziedzinie	25	28	27	43	39	45
Badani, których rodziny miały problemy:						
– w jednej dziedzinie	9	10	10	13	13	11
– w dwóch dziedzinach	10	11	11	11	11	12
– w trzech dziedzinach	10	9	10	8	9	9
– w czterech dziedzinach	11	9	9	7	7	6
– w pięciu dziedzinach	8	8	8	4	6	4
– w sześciu dziedzinach	6	7	6	4	5	4
– w siedmiu dziedzinach	6	6	6	3	3	4
– w ośmiu dziedzinach	6	4	5	3	4	2
– w dziewięciu dziedzinach	9	8	7	4	3	3

Pytanie o poziom zaspokojenia różnego rodzaju potrzeb pozwala także lepiej zrozumieć, co dla badanych oznacza przeciętny standard życia, życie skromne oraz dobre. Okazuje się, że dwie trzecie badanych twierdzących, że ich rodzinom żyje się biednie lub skromnie, zadeklarowało, iż w ostatnim roku zabrakło im na wydatki związane z wypoczynkiem (65%) oraz wyposażeniem mieszkania (66%). Około połowa z nich nie miała pieniędzy na jakieś wydatki związane z leczeniem (51%), zakupem odzieży lub butów (50%), pokryciem świadczeń mieszkaniowych (45%) lub dostępem do kultury (46%). W domach ponad dwóch piątych najuboższych rodzin (42%) zdarzały się sytuacje, że brakowało pieniędzy na jedzenie.

Badani określający sytuację swoich rodzin jako przeciętną najczęściej mieli problemy z wydatkami na wypoczynek (41%), zakup sprzętu i rzeczy do wyposażenia domu (37%) oraz z wydatkami na życie kulturalne (23%).

Nawet wśród osób twierdzących, że ich rodzinom żyje się dobrze lub bardzo dobrze, zdarzały się sytuacje niezaspokojenia pewnych potrzeb, głównie w zakresie rekreacji (12%) i wyposażenia mieszkania (9%). Może się to wiązać zarówno z niezaspokojeniem pewnych aspiracji w tym zakresie, jak i faktem, że w badaniu pytaliśmy o ostatnie 12 miesięcy, a sytuacja rodzin niektórych respondentów mogła się w tym czasie znacząco zmienić.

Tabela 5

Czy w ciągu ostatnich dwunastu miesięcy zdarzyło się Panu(i) lub w Pana(i) gospodarstwie domowym, że nie starczyło pieniędzy na:	Odpowiedzi twierdzące badanych deklarujących, że ich rodziny żyją:		
	biednie lub skromnie	średnio	dobrze lub bardzo dobrze
	w procentach		
– wydatki związane z wypoczynkiem – urlopem lub wakacjami, feriami dzieci	65	41	12
– zakup sprzętu i rzeczy do wyposażenia domu	66	37	9
– wydatki związane z życiem kulturalnym (zakup książek, czasopism, biletów do teatru, na koncert itp.)	46	23	5
– wydatki związane z leczeniem	51	14	4
– zakup ubrania, butów	50	14	3
– pokrycie świadczeń mieszkaniowych (stale opłaty, czynsz, koszty wynajmu itp.)	45	13	2
– zakup żywności	42	10	2
– wydatki związane z nauką, kształceniem	24	8	2
– zakup środków czystości, wydatki na higienę osobistą	29	4	1

Dzieląc poszczególne obszary zaspokojenia potrzeb na te związane z kwestiami bytowymi, jak zakup żywności, odzieży, środków czystości i higieny osobistej, związane z eksploatacją mieszkania i leczeniem, oraz inne potrzeby, związane z dostępem do kultury, edukacji, rekreacji oraz standardem wyposażenia mieszkania, próbowaliśmy ocenić poziom życia polskich rodzin. Co trzeci badany (34%) deklarował, że w okresie ostatnich 12 miesięcy jego rodzina miała problem z zaspokojeniem pewnych potrzeb bytowych (wśród najuboższych 70%, wśród tych o średnim standardzie życia – 28%, a nawet wśród badanych oceniających swój standard życia jako ponadprzeciętny – 7%). Co piąty ankietowany (21%) skarżył się, że jego rodzina miała problemy ze sprostaniem wydatkom w innych badanych obszarach, ale nie z tymi w zakresie potrzeb bytowych (15% wśród najuboższych, 27% wśród żyjących przeciętnie i 9% wśród żyjących co najmniej dobrze). Żadnych problemów w badanych obszarach nie doświadczyły rodziny około połowy badanych (45%).

Tabela 6

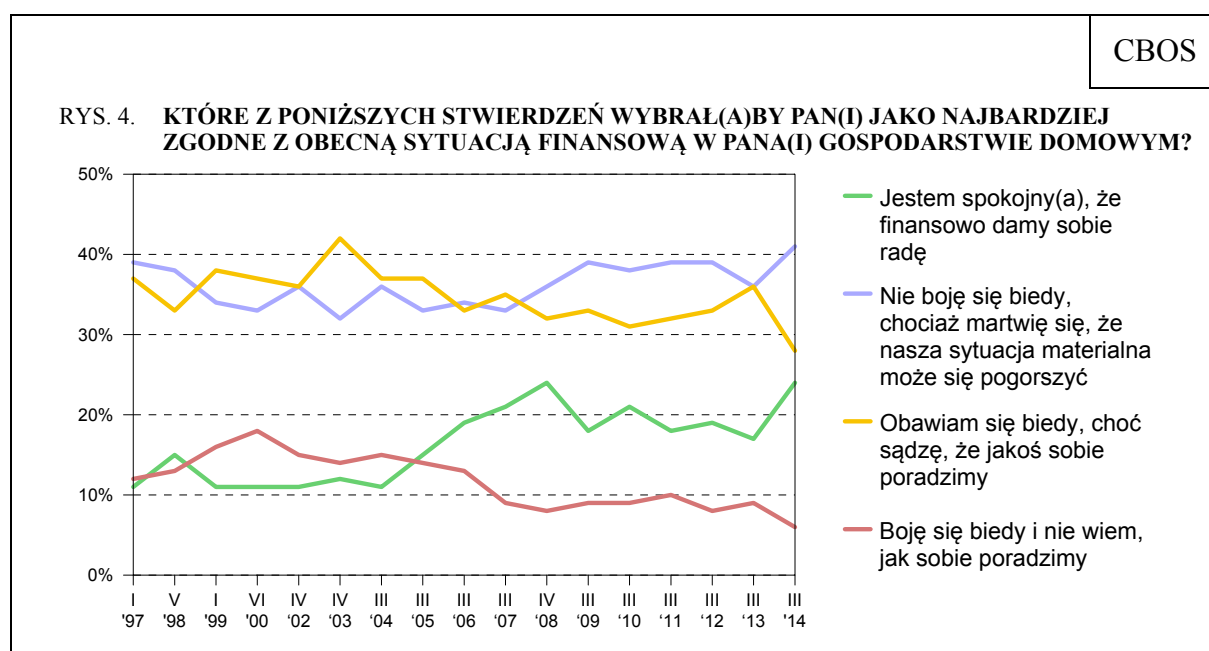
Poziom zaspokojenia lub deprivacji potrzeb rodzin	Odpowiedzi badanych deklarujących, że ich rodziny żyją:			Ogółem
	biednie lub skromnie	średnio	dobrze lub bardzo dobrze	
	w procentach			
Badani, których rodziny miały problemy z zaspokojeniem potrzeb bytowych	70	28	7	34
Badani, których rodziny miały problemy z zaspokojeniem potrzeb w zakresie kultury, edukacji, rekreacji bądź wyposażenia mieszkania, ale nie potrzeb bytowych	15	27	9	21
Badani, których rodziny nie miały problemów finansowych w żadnej dziedzinie	15	45	84	45

POCZUCIE ZAGROŻENIA BIEDĄ

W tym roku odnotowaliśmy najniższe poczucie zagrożenia biedą w ostatnim dziesięcioleciu. Jedna czwarta badanych (24%, wzrost o 13 punktów procentowych w stosunku do 2004 roku) twierdzi, że jest spokojna o finansową przyszłość swoich rodzin. Ponad dwie piąte (41%, wzrost o 5 punktów) generalnie nie boi się biedy, ale bierze pod uwagę pogorszenie się sytuacji materialnej swoich gospodarstw domowych. Mniej więcej co czwarty (28%, spadek o 9 punktów od 2004 roku) boi się biedy, ale wierzy, że jego rodzina sobie poradzi. Co szesnasty (6%, od 2004 roku spadek o 9 punktów) bardzo pesymistycznie ocenia sytuację finansową swojej rodziny, boi się biedy i nie wie, jak sobie radzić z tą sytuacją.

Tabela 7

Które z poniższych stwierdzeń wybrał(a)by Pan(i) jako najbardziej zgodne z obecną sytuacją finansową w Pana(i) gospodarstwie domowym?	Wskazania respondentów według terminów badań											
	IV '03	III '04	III '05	III '06	III '07	IV '08	III '09	III '10	III '11	III '12	III '13	III '14
	w procentach											
Jestem spokojny(a), że finansowo damy sobie radę	12	11	15	19	21	24	18	21	18	19	17	24
Nie boję się biedy, chociaż martwię się, że nasza sytuacja materialna może się pogorszyć	32	36	33	34	33	36	39	38	39	39	36	41
Obawiam się biedy, choć sądzę, że jakoś sobie poradzimy	42	37	37	33	35	32	33	31	32	33	36	28
Boję się biedy i nie wiem, jak sobie poradzimy	14	15	14	13	9	8	9	9	10	8	9	6
Trudno powiedzieć	1	1	1	1	2	0	1	1	1	2	1	1

Pominięto odpowiedzi „trudno powiedzieć”

Biedy boi się dwie trzecie badanych (65%) deklarujących, że ich rodziny żyją biednie lub skromnie (a co piąty – 21% – wydaje się wobec tej sytuacji bezradny). Wśród badanych oceniających poziom życia swoich rodzin jako przeciętny, co piąty (20%) nie ma żadnych obaw finansowych, około połowa z nich (48%) nie boi się biedy, ale uważa, że ich sytuacja materialna nie jest stabilna. Więcej niż co czwarty (29%) boi się biedy, ale wierzy we własne siły i zaradność. Wśród najbogatszych większość (60%) nie ma żadnych obaw związanych z sytuacją finansową swoich rodzin. Co trzeci (34%), chociaż nie obawia się biedy, bierze pod uwagę możliwość pogorszenia się swojej sytuacji materialnej w przyszłości.

Tabela 8

Które z poniższych stwierdzeń wybrał(a)by Pan(i) jako najbardziej zgodne z obecną sytuacją finansową w Pana(i) gospodarstwie domowym?	Odpowiedzi badanych deklarujących, że ich rodziny żyją:		
	biednie lub skromnie	średnio	dobrze lub bardzo dobrze
	w procentach		
Jestem spokojny(a), że finansowo dam (damy) sobie radę	5	20	60
Nie boję się biedy, chociaż martwię się, że moja (nasza) sytuacja materialna może się pogorszyć	29	48	34
Obawiam się biedy, choć sądzę, że jakoś sobie poradzę (poradzimy)	44	29	5
Boję się biedy i nie wiem, jak sobie poradzę (poradzimy)	21	2	0
Trudno powiedzieć	1	1	1

Poczucie zagrożenia biedą jest zależne od wieku respondentów. Najmłodszy, w wieku od 18 do 24 lat, właściwie nie obawiają się biedy. Poczucie zagrożenia i bezradność wobec tej sytuacji pojawia się dopiero wśród części respondentów w wieku od 45 lat, a najczęściej notowane jest wśród najstarszych badanych.

Tabela 9

Które z poniższych stwierdzeń wybrał(a)by Pan(i) jako najbardziej zgodne z obecną sytuacją finansową w Pana(i) gospodarstwie domowym?	Odpowiedzi badanych w wieku:					
	18–24 lata	25–34	35–44	45–54	55–64	65 lat i więcej
	w procentach					
Jestem spokojny(a), że finansowo dam (damy) sobie radę	42	31	21	15	21	20
Nie boję się biedy, chociaż martwię się, że moja (nasza) sytuacja materialna może się pogorszyć	43	40	44	43	39	36
Obawiam się biedy, choć sądzę, że jakoś sobie poradzę (poradzimy)	13	27	32	33	30	28
Boję się biedy i nie wiem, jak sobie poradzę (poradzimy)	1	2	3	7	9	13
Trudno powiedzieć	1	1	0	2	1	2

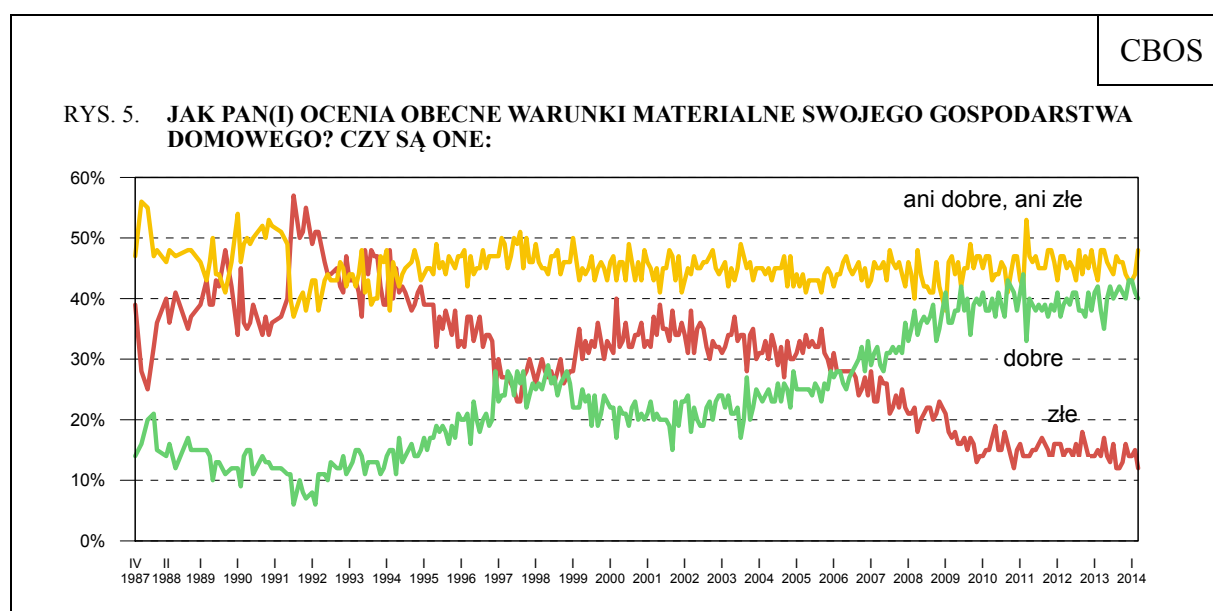
**OCENA WARUNKÓW MATERIALNYCH GOSPODARSTW DOMOWYCH
A ICH ZASOBY I STOPIEŃ ZASPOKOJENIA POTRZEB**

O ocenę warunków materialnych gospodarstw domowych pytamy co miesiąc, jednak w nieco odmienny sposób. Ten comiesięczny wskaźnik, oprócz oceny poziomu życia rodzin, obejmuje także opinię o stopniu zadowolenia ze swojej sytuacji finansowej. Zestawienie go z opiniami zawierającymi bardziej szczegółowe informacje pozwala lepiej zrozumieć, jak przekonanie o dobrych, przeciętnych lub złych warunkach przekłada się na stopień zaspokojenia potrzeb.

Według comiesięcznego pomiaru warunki materialne gospodarstw domowych w Polsce stopniowo poprawiają się od 2004 roku. Od tego czasu zdecydowanie przybyło Polaków uważających, że ich rodzinom żyje się dobrze, zmniejszył się natomiast odsetek tych, którzy sądzą, że ich sytuacja jest zła. Niemal niezmiennie blisko połowa (48%) uważa, że nie są one ani dobre, ani złe.

Tabela 10

Jak Pan(i) ocenia obecne warunki materialne swojego gospodarstwa domowego? Czy są one:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III
	2013						2014						
	w procentach												
– dobre	38	35	40	42	40	41	42	41	40	43	43	41	40
– ani dobre, ani złe	48	48	46	45	44	47	46	46	44	43	43	44	48
– złe	14	17	14	13	16	12	12	13	16	14	14	15	12

Do marca 1992 roku pytanie brzmiało: „Jak ocenia Pan(i) swoje (rodziny) obecne warunki materialne?”, a środkową kategorią skali było „średnie, przeciętne”

Zestawienie comiesięcznej oceny warunków materialnych z określeniami charakteryzującymi sposób gospodarowania pieniędzmi w gospodarstwach domowych pokazuje, że wśród badanych określających swój standard życia jako zły, zdecydowana większość ma problemy z bieżącymi wydatkami (19% nie starcza nawet na zaspokojenie podstawowych potrzeb, a 62% musi na co dzień bardzo oszczędzać). Co piąty (18%) uważa, że bieżące potrzeby ich gospodarstw domowych są zaspokojone, choć w przypadku większych zakupów pojawią się problemy. Trzy czwarte badanych, którzy twierdzą, że ich warunki materialne można określić jako średnie (74%), deklaruje, że starcza im na bieżące wydatki, ale muszą oszczędzać na poważniejsze zakupy, natomiast co czwarty z nich (23%) musi oszczędzać, żeby starczało nawet na codzienne wydatki. Wśród badanych oceniających kondycję finansową swoich gospodarstw jako dobrą blisko połowa (51%) nie musi oszczędzać na bieżących wydatkach, ale na poważniejsze zakupy musi odkładać. Dwie piąte (40%) respondentów żyje bez oszczędzania.

Tabela 11

Które z wymienionych określeń najlepiej charakteryzuje sposób gospodarowania w Pana(i) gospodarstwie domowym?	Ocena warunków materialnych gospodarstwa domowego		
	Złe	Średnie	Dobre
	w procentach		
Żyjemy bardzo biednie – nie starcza mi (nam) nawet na podstawowe potrzeby	19	1	0
Żyjemy skromnie – musimy na co dzień bardzo oszczędnie gospodarować	62	23	5
Żyjemy średnio – starcza nam na co dzień, ale musimy oszczędzać na poważniejsze zakupy	18	74	51
Żyjemy dobrze – starcza nam na wiele bez specjalnego oszczędzania	1	3	40
Żyjemy bardzo dobrze – mogę (możemy) pozwolić sobie na pewien luksus	0	0	4

W porównaniu z latami dziewięćdziesiątymi Polakom żyje się znacznie lepiej. Coraz mniej osób deklaruje, że poziom życia ich rodzin lokuje się poniżej przeciętnego. Rośnie odsetek przekonanych, że w ich gospodarstwach domowych żyje się dobrze bądź bardzo dobrze. Równocześnie znacząco zmniejszył się odsetek osób, których rodziny doświadczyły problemów z zaspokojeniem potrzeb uwzględnianych w minimum socjalnym. Zmniejszyło się również poczucie zagrożenia biedą. Mimo widocznej poprawy, trudno jest jednak nazwać Polaków społeczeństwem zamożnym.

Większość ankietowanych określa stopę życiową swoich rodzin jako przeciętną. Starcza im na codzienne zakupy, ale przy poważniejszych wydatkach, np. na sprzęty domowe czy związanych z rekreacją, zdarza się, że muszą odkładać. Chociaż na ogół nie boją się biedy, liczą się z możliwością pogorszenia się swojej sytuacji. Mniej więcej co czwarty Polak określający swój poziom życia jako przeciętny miewa problemy nawet z zaspokojeniem niektórych potrzeb bytowych.

Ponadto jedna czwarta Polaków twierdzi, że ich rodziny żyją biednie lub skromnie, co zazwyczaj wiąże się z problemami z zaspokojeniem podstawowych potrzeb oraz brakiem poczucia bezpieczeństwa. Jedynie co czwarty z nas (24%) żyje dobrze, nie odczuwa większych braków i nie obawia się o swoje finanse.

Opracowała
Katarzyna KOWALCZUK